

RAAP-NOTITIE 1712

Plangebied Oldeberkoperweg 1 te Noordwolde

Gemeente Weststellingwerf

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Bouwkundig bureau P. Oosting B.V.

Titel: Plangebied Oldeberkoperweg 1 te Noordwolde, gemeente Weststellingwerf;
archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: juni 2006

Auteur: *dr. J.J. Hekman*

Projectcode: OLWES

Bestandsnaam: N01712-OLWES.doc

Projectleider: dr. J.J. Hekman

Projectmedewerker: D. van den Berg

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 17625

Autorisatie: drs. H.W. Veenstra

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2006

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

Algemeen

- *opdrachtgever*: Bouwkundig bureau P. Oosting B.V.
- *aanleiding onderzoek*: nieuwbouw
- *datum uitvoering veldwerk*: 12 juni 2006
- *lokale omstandigheden die van invloed zijn geweest op het onderzoek*: het plangebied is gedeeltelijk geplaveid met grote beton- en steenplaten en is deels bebouwd.

Locatiegegevens

- *plangebied*: het plangebied ligt ten westen van de Oldeberkoperweg en ten noordoosten van de Hervormde kerk.
- *kadastrale gegevens*: gemeente Noordwolde, sectie F, nummer 4045
- *plaats*: Noordwolde
- *gemeente*: Weststellingwerf
- *provincie*: Fryslân
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 16E
- *plangebied in gebruik als*: erf met bebouwing
- *oppervlakte plangebied*: circa 0,13 ha
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 206.175/545.600

Onderzoeksvragen

Is in het plangebied een podzolbodem aanwezig en zo ja, zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen uit de Steentijd? Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen uit latere perioden?

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) en die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

Archeologische gegevens

- *archeologische verwachting*: volgens de FAMKE (www.fryslan.nl) is in het noordelijke gedeelte van het plangebied (waar de nieuwbouw gepland is) voor de periode Steentijd-Bronstijd een karterend onderzoek 2 nodig. Hiervoor zijn 6 boringen per ha nodig met een minimum van 6 boringen per plan. In het zuidelijke deel van het plangebied is een quickscan nodig (3 boringen per ha, met een minimum van 3 boringen per plan). Voor de periode IJzertijd-Middeleeuwen geldt voor het plangebied streven naar behoud. Aangezien sprake is van een oude dorpskern, dient voor het perceel een intensief booronderzoek plaats te vinden. Hierop toetst de provincie uw plan.
- *ARCHIS-waarnemingen en -vondstmeldingen (nationaal Archeologisch Informatie Systeem)*:
  - in plangebied: geen
  - in de directe nabijheid (< 300 m): het plangebied ligt ten noordoosten van de historische kern van Noordwolde, dat als terrein van hoge archeologische waarde (Monumentnummer 15135) in ARCHIS staat geregistreerd.

Historische gegevens

- *historische kaarten*: op de kaarten van Schotanus (Schotanus à Sterringa & Halma, 1718) en Huegenin (Versfelt & Schroor, 2005) wordt ter plaatse van het plangebied geen bebouwing aangegeven. In de Historische Atlas Friesland (Robas Producties, 1990) staat in het plangebied bebouwing aangegeven. Waarschijnlijk betreft het de nog gedeeltelijk aanwezige boerderij waar in later tijd (begin 20e eeuw) een nieuw voorhuis tegenaan is gebouwd;
- *historisch gebruik*: de boerderij die in het plangebied staat (heeft gestaan), diende tot voor kort als onderkomen voor de koster van de nabijgelegen Hervomde kerk (daterend uit de 15e eeuw). Recenter is de boerderij in gebruik als (tijdelijke) gemeenschapsruimte.

Bodemkundige gegevens

- *bodem volgens Bodemkaart*: humuspodzolgronden met lemig fijn zand en keileem of potklei beginnend tussen 40 en 120 cm en ten minste 20 cm dik (Stiboka, 1988: code cHn 23x).

3 Veldonderzoek

Booronderzoek: methode

- *positie boringen*: regelmatig verdeeld over het plangebied
- *gebruikt boormateriaal*: gutsboor met een diameter van 2 cm
- *totaal aantal boringen*: 13

- *minimaal geboorde diepte: 0,8 m -Mv*
- *maximaal geboorde diepte: 1,5 m -Mv*
- *boorbeschrijvingen: lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989).*
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met: meetlinten*

Booronderzoek: resultaten

- *beschrijving laagopeenvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogene-tisch): de laagopeenvolging is van boven naar beneden beschreven. De toplaag bestaat uit een circa 0,25 tot 0,85 m dikke bouwvoor of verstoorde laag zand (lichtbruingrijs, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus). Daaronder ligt een circa 0,1 tot 0,75 m dikke verstoorde laag zand (donkerbruingrijs, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus met veenbrokken). In een aantal boringen is geen onderscheid opgemerkt tussen de bouwvoor en de verstoorde laag eronder of is geen bouwvoor aangetroffen. In de bouwvoor/verstoorde laag zijn houtskoolspikkels en kleine fragmenten roodbak-kend, hardgebakken bouwpuin (baksteen) aangetroffen. Deze indicatoren zijn als archeologisch niet relevant geïnterpreteerd. In boring 13 is de bodem tot 1,3 m -Mv verstoord en is een subrecente slootvulling aangetroffen. Onder de bouwvoor/verstoorde laag ligt dekzand, dat tot in de C-horizont verstoord is (geel tot lichtgeel, matig fijn, zwak tot licht siltig zand).*
- *Archeologische indicatoren in boringen: geen*

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

De bodemopbouw in het plangebied bestaat uit een bouwvoor/verstoorde laag zand op dekzand, dat tot in de C-horizont verstoord is. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een (grotere) archeologische nederzetting uit de Steentijd, noch uit latere perioden.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het booronderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Contactpersonen:

- *overheid: dr. G.J. de Langen, provinciaal archeoloog, provincie Fryslân (tel. 058-2925487).*
- *RAAP: dr. J.J. Hekman, projectleider (tel. 0512- 589140).*

Literatuur

- Brinkkemper, O., e.a. (redactie)**, 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROBAS Producties**, 1990. *Historische Atlas Friesland. Chromotopografische Kaart des Rijks, 1:25.000*. Uitgeverij ROBAS Producties, den IJp.
- Schotanus à Sterringa, B. & F. Halma**, 1718. *Uitbeeldinghe der heerlijkheit Friesland; zoo in't algemeen als in haare zo bijzondere grietenijen*. François Halma, Ljouwert. [kaarten vervaardigd in 1698, uitgegeven in 1718; herdruk in 1970.]
- Stiboka**, 1988. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 16 West Steenwijk - 16 Oost Steenwijk*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Versfelt, H.J. & M. Schroor**, 2005. *De Atlas van Huegenin. Militair-topografische kaarten van Noord-Nederland, 1819-1829*. Heveskes Uitgevers, Groningen.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

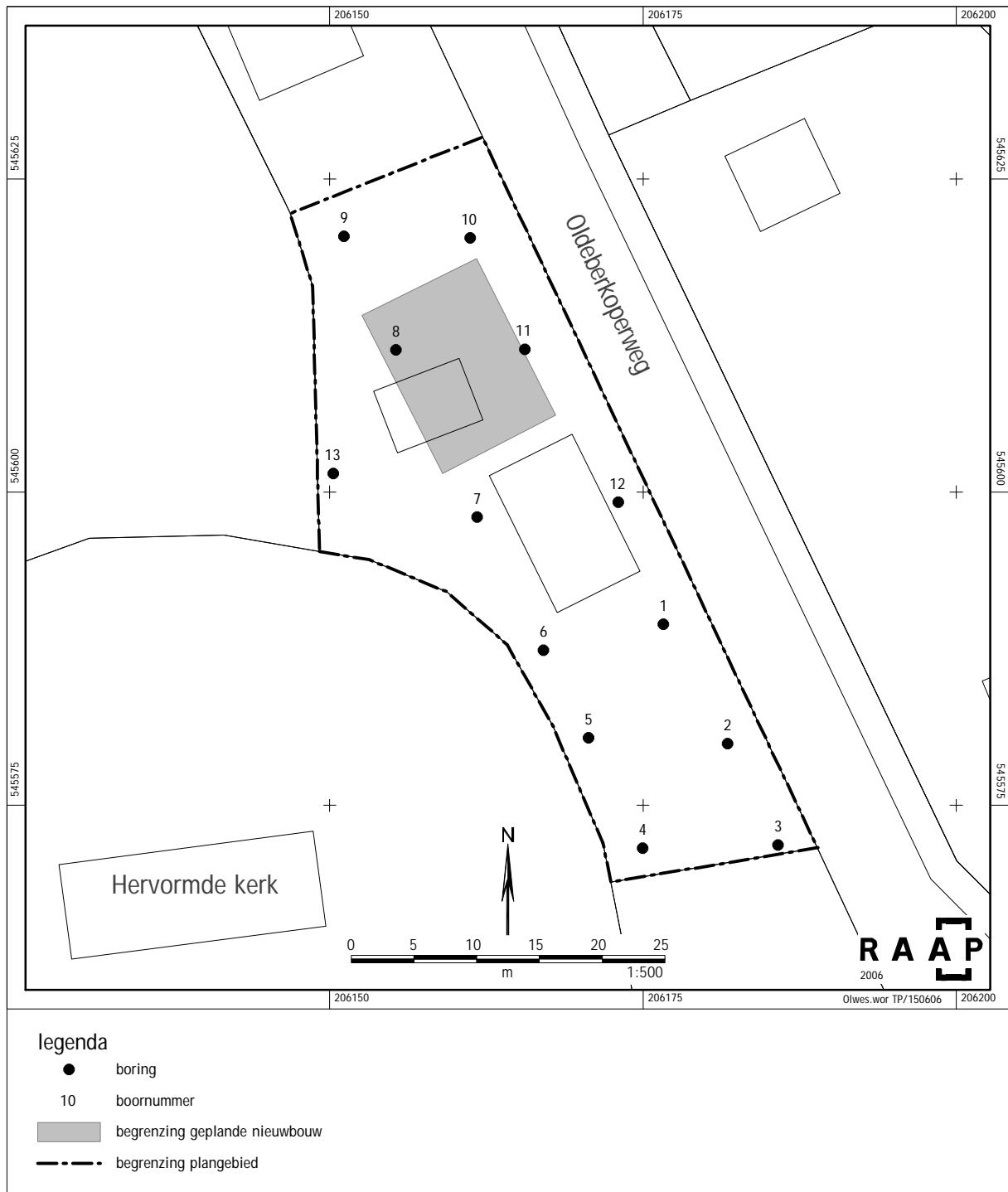
Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Periode	Datering
Nieuwe tijd	1500 - heden
Late Middeleeuwen	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd	12 voor - 450 na Chr.
IJzertijd	800 - 12 voor Chr.
Bronstijd	2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300 - 2000 voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800 - 4900 voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000 - 8800 voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

boring: OLWES-1

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

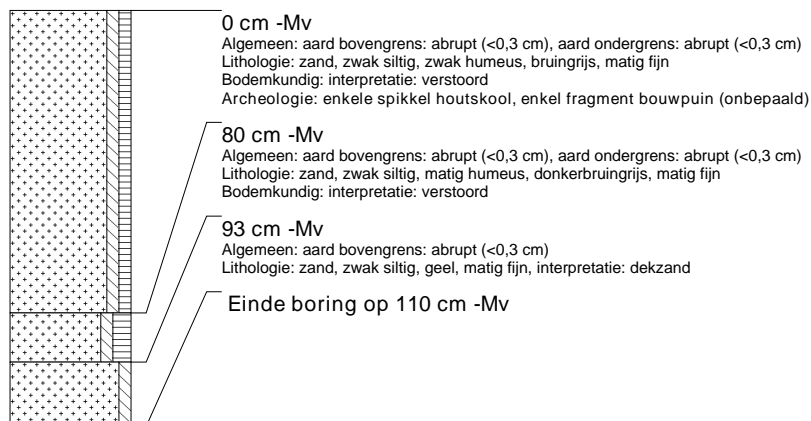
boring: OLWES-2

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

boring: OLWES-3

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

boring: OLWES-4

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

boring: OLWES-5

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

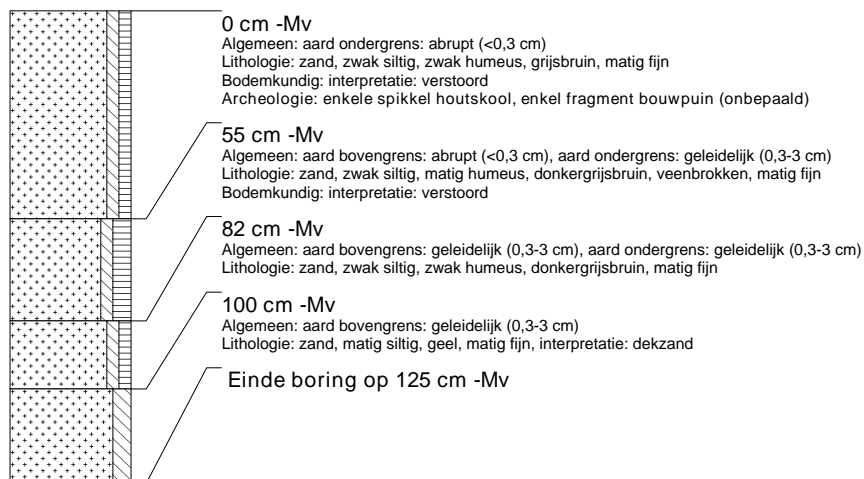
boring: OLWES-6

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

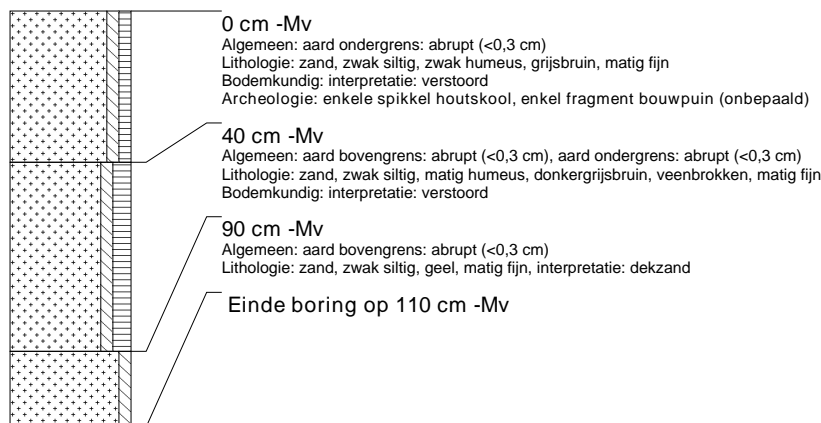
boring: OLWES-7

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

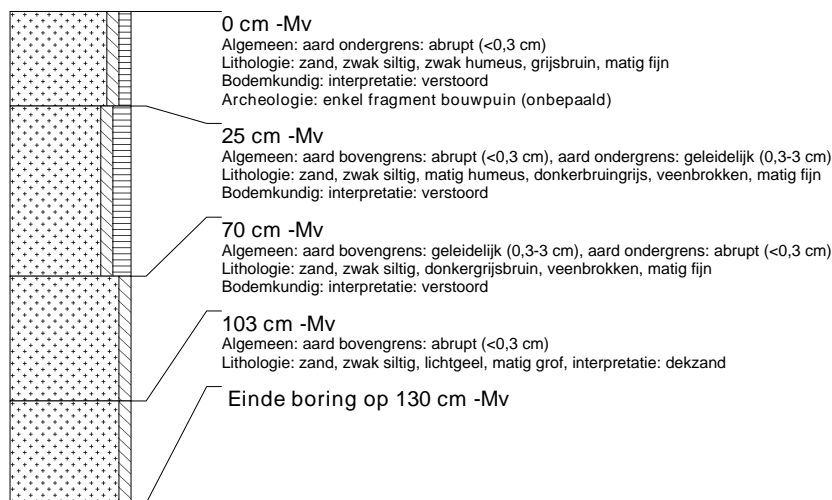
boring: OLWES-8

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

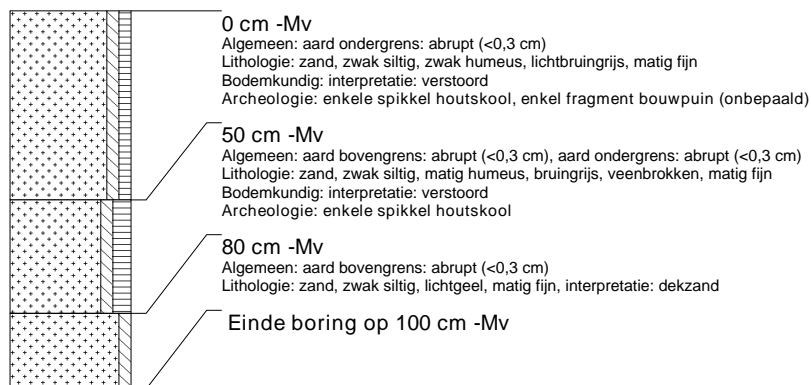
boring: OLWES-9

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

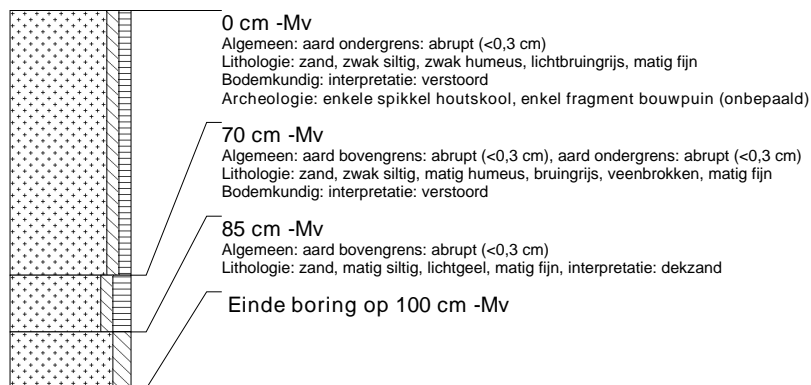
boring: OLWES-10

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

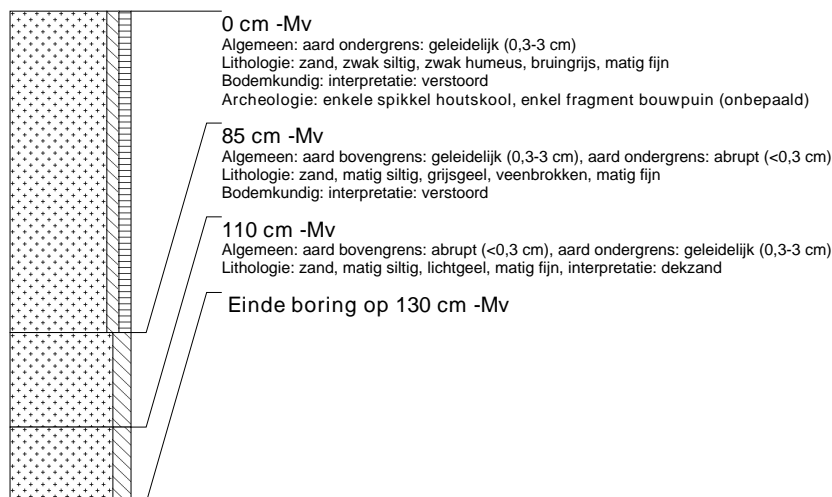
boring: OLWES-11

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

boring: OLWES-12

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

boring: OLWES-13

beschrijver: JJH/DOB, datum: 12-6-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: NOORDWOLDE, opdrachtgever: BOUWKUNDIG BURO P OOSTING BV, uitvoerder: RAAP Noord

